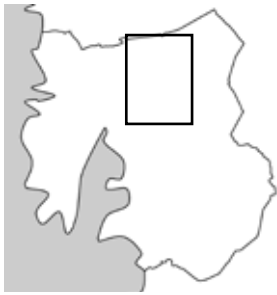

48

GÖTEBORGSMORÄNEN FJÄRÅS - LÄNSGRÄNSEN

Naturvärde: GLF, Klass I,II,III.

Omfattning: Göteborgsmoränen mellan Fjärås och länsgränsen.

Kommundel: 5 Fjärås och 8 Älvsåker.

Areal: 454 ha.

Beskrivning

Göteborgsmoränen är Västkustens mest distinkta israndbildning. Randläget kan följas i det närmaste kontinuerligt från Göteborg mot sydost ned i mellersta Halland. Moränen avsattes under äldre Dryas då isranden under 200 år (för 12 800-12 600 år sedan) stannade upp i detta läge. De bildningar som ingår i Göteborgsmoränen är ofta av komplex natur och kan innehålla både morän och isälvssediment.

Denna del av Göteborgsmoränen består av avlagringar i form av israndbildning. Vid Valås norr om Hjälmed har moränen ett markant krön, ett jorddjup på ca 20 meter har uppmätts. Vid Svartesjö har högsta kustlinjen (HK) uppmätts till ca 91 m.ö.h.

Norr om Hjälmed har avlagringarna dämt upp en liten sjö, Stora Iglatjärn. Moränen har här en markant ryggform längs en nära 500 meter lång sträcka, med en höjd över sjön av 5 - 10 meter. Stor frekvens av block finns på nivåerna 70 - 75 m ö h i sluttningarna.

Vid Stöten ca 1 km norr om Fjärås finns ett markerat krön ca 30 meter över sedimentplanen i nordost och sydväst. Jorddjupet är mäktigt och har på en punkt uppmätts till 36 meter.

Utefter större delen av objektet finns fornlämningar i form av fr a rösen. Särskilda koncentrationer finns norr och söder om Hjälmed. Utefter hela formationen löper också den gamla färdleden, som sannolikt ända sedan förhistorisk tid utnyttjats. Vägen utgjorde en bit av den s k Kungsleden mellan Köpenhamn och Kristiania. Objektet berörs delvis av ett riksintresse för kulturmiljövården, KN4 Hjälmed-Rossared. Till största delen är formationen bevuxen med barrskog.

Hallandsleden följer den gamla färdleden i hela dess sträckning.

Vid Svedaskogen pågår täktverksamhet. Efterbehandlade täkter finns vid Hjälmed, söder om Svedaskogen och vid Fjärås.

Bedömning

Till stora delar orörda delar av Göteborgsmoränen med geovetenskapliga värden och med känslig landskapsbild. Genom Hallandsleden betydelse för friluftslivet.

Skala 1:70000. Hjälm 15:1 m.fl.

Inga ytterligare täkter bör öppnas i området. Normalt jord- och skogsbruk.

Referenser

- Fredén, C. 1983. Beskrivning till jordartskartan Kungsbacka NO. SGU Serie Ae nr 34.
- Kungsbacka kommun och Hallands läns museer/landsantikvarien. 1987. Program för kulturminnesvård. Kungsbacka kommun.
- Länsstyrelsen 1988. Områden av riksintresse. Kulturminnesvård. Länsstyrelsens meddelande nr 1988:17.
- SGU. Grusinventering I Hallands län, Kungsbacka kommun (opubl. material).